

НОВОЗНАЙДЕНІ МАЛЮНКИ О. КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Галина ДОВЖЕНОК

У творчій спадщині видатної художниці Олени Кульчицької (1877—1967), яка налічує понад чотири тисячі творів різних жанрів, виконаних у різних техніках, є доробок, що становить не лише мистецький, а й науковий інтерес. І цикл “Народне будівництво західних областей України”, і цикл “Західноукраїнський народний одяг”, і твори з циклів про народний побут і звичаї Гуцульщини, у яких художниця “зупинила мить” народного життя, є цінним джерелом для вивчення традиційної народної культури.

Зацікавлення народним побутом і захопленість у народне мистецтво О. Кульчицька пронесла крізь усе творче життя. Так, датовані нею акварелі з циклу “Західноукраїнський народний одяг” охоплюють близько 40 років.

Значна частина малюнків народного вбрання з Волині, Прикарпаття, Гуцульщини, Покуття, Лемківщини увійшла до упорядкованого самою художницею видання репродукцій 1959 р.¹ Але ні тут, ні в найповнішому каталозі її творів² ми не зустріли малюнків тогочасних тим, що зберігаються в науково-галузевого архіві ІМФЕ у фонді Інституту українського фольклору (фонд 8, од. зб. 74)³. Малюнки одягу та карта з використанням знаків-постатей у народних строях виконані аквареллю на аркушах поживклого від часу паперу розміром 27, 5 (28) x 37,5 (38). Один малю-

нок підписано “О. Кульчицька”, три — “О. К.”. На звороті аркушів — назви предметів вбрання та місця їхнього походження.

Малюнки знаходяться в одній одиниці зберігання зі статтею Я. В. Гургули “Про народний одяг західних областей УРСР” і є ілюстраціями до неї.

Відомо, що 1944—1963 рр. О. Кульчицька працювала художником у Львівському музеї етнографії та художнього промислу АН УРСР⁴. Але, очевидно, її співпраця з етнографами розпочалася значно раніше. Стаття Я. Гургули з малюнками О. Кульчицької, імовірно, була надіслана до Інституту українського фольклору АН УРСР у 1940 р. для публікації, але тоді опублікована так і не була й залишилася серед матеріалів ІУФ, що тепер складають один із фондів нашого архіву.

1 Кульчицька О. Л. Народний одяг Західних областей УРСР. 74 кольорові таблиці. - К., 1959.

2 Олена Кульчицька. Каталог творів. Статтю написав і каталог склав Іван Сенів. - [б. р.].

3 Виняток становить малюнок келефа (табл. 26, № 4). Дуже близькі до наших малюнків зображення бавниці з табл. 53 та лейбика з табл. 40, але вони мають інші паспорти й виконані в чорно-білому варіанті.

4 Гвоздович С. Рисунки Олени Кульчицької з фондів Музею етнографії та художнього промислу НАН України // Українська народна творчість у поняттях міжнародної термінології. Примітив, фольклор, аматорство, наїв, кітч... Колективне дослідження за матеріалами Других Гончарівських читань. - К., 1996. - С. 140.